

UNIVERSITATEA TITU MAIORESCU
ȘCOALA DOCTORALĂ DE DREPT

MEMORIU ȘTIINȚIFIC

privind lucrarea de doctorat

"APLICAREA PRINCIPIULUI RECUNOAȘTERII RECIPROCE ÎN CAZUL
HOTĂRÂRILOR JUDECĂTOREȘTI ÎN MATERIE PENALĂ CARE IMPUN PEDEPSE
SAU MĂSURI PRIVATIVE DE LIBERTATE ÎN SCOPUL EXECUTĂRII LOR ÎN
UNIUNEA EUROPEANĂ - FORMĂ A COOPERĂRII JUDICIARE INTERNAȚIONALE
ÎN MATERIE PENALĂ"

Prof. Univ. Dr. ALEXANDRU BOROI

Subsemnatul Alexandru Boroî, Profesor Universitar la Facultatea de Drept din cadrul Universităţii Titu Maiorescu Bucureşti, în calitate de conducător al tezei de doctorat "*Aplicarea principiului recunoaşterii reciproce în cazul hotărârilor judecătoreşti în materie penală care impun pedepse sau măsuri privative de libertate în scopul executării lor în Uniunea Europeană - formă a cooperării judiciare internaţionale în materie penală*", lucrare elaborată de dna Purec-Popescu (căs. Moraru) Cezarina, magistrat asistent în cadrul Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, Secţia penală, formulez următoarele aprecieri privind teza mai sus-menţionată.

Referitor la identificarea problematicii tratate şi obiectivele tezei, apreciez că tema cooperării judiciare internaţionale în materie penală este una de actualitate, care provoacă multiple reflecţii privind eficienţa şi armonizarea sistemelor juridice naţionale în context european şi global. Totodată, consider că alegerea acestei problematicii este bine fundamentată, întrucât reflectă o nevoie stringentă de a înţelege mai bine mecanismele şi dificultăţile asociate, precum şi de a propune soluţii practice. Obiectivele tezei sunt definite cu claritate şi precizie, iar direcţia de cercetare este bine ancorată în necesitatea de modernizare şi adaptare a legislaţiei naţionale la realităţile internaţionale contemporane.

Din perspectivă metodologică, observ o alegere inspirată a metodei comparative şi a analizei doctrinare, care sunt esenţiale în studiul cooperării judiciare internaţionale în materie penală. Această abordare metodologică a candidatei permite o înţelegere nu doar a textelor normative, ci şi a implicaţiilor lor practice în sistemele judiciare şi oferă un cadru solid pentru a evidenţia punctele tari şi slabe ale reglementărilor actuale.

Apreciez că rezultatele cercetării ştiinţifice întreprinse doamna doctorand Cezarina Moraru oferă un aport valoros în domeniu, evidenţiind o clară delimitare între interesul teoretic — în cadrul căruia se evidenţiază principiile esenţiale ale cooperării judiciare, punându-se accent pe principiul recunoaşterii reciproce în cazul hotărârilor judecătoreşti în materie penală care impun pedepse sau măsuri privative de libertate în scopul executării lor în Uniunea Europeană — şi interesul practic, care scoate în evidenţă aplicabilitatea acestora în jurisprudenţa naţională, europeană şi chiar globală.

În plus, consider că propunerea de *lege ferenda* este o dovadă a angajamentului autoarei de a merge dincolo de o simplă analiză şi de a contribui efectiv la perfecţionarea cadrului legislativ în materie.

Sub aspectul structurii tezei elaborate, consider că cercetarea științifică a candidatei este semnificativă pentru claritatea și fluiditatea pe care o conferă lucrării. Faptul că se pornește de la o introducere teoretică solidă, urmată de o detaliere a tipurilor de cooperare și de analiza specifică a reglementărilor europene, indică o rigurozitate academică și o viziune integrată asupra subiectului analizat.

Este evident că importanța cooperării judecătorești internaționale în materie penală este de necontestat în contextul globalizării criminalității, reprezentând un pilon esențial în asigurarea justiției și în combaterea eficientă a infracțiunilor transfrontaliere.

Observ că în capitolul al II-lea al lucrării, candidata reușește să sublinieze atât dimensiunea pragmatică, cât și cea simbolică a cooperării între state.

În plus, distincția clară între cooperarea formală și cea informală este o observație relevantă și pertinentă, care ajută la înțelegerea mecanismelor practice ale interacțiunii între autorități la nivel internațional. Cooperarea formală, bazată pe tratate și proceduri bine stabilite, oferă siguranță juridică, în timp ce cooperarea informală, deși esențială pentru eficiență, ridică unele provocări, inclusiv în privința respectării drepturilor omului și a transparenței, aspecte pe care candidata le-a abordat cu rigurozitate și atenție științifică în cadrul cercetării sale.

De altfel, este de remarcat că această parte a lucrării aduce în discuție aspecte delicate legate de riscurile cooperării informale, precum vulnerabilitatea față de abuzuri sau lipsa unui control judiciar adecvat. Apreciez atenția acordată acestor aspecte, deoarece ele relevă complexitatea reală a cooperării internaționale în materie penală în practică.

În ceea ce privește formele de cooperare judiciară internațională în materie penală reglementate de Legea nr. 302/2004, analiza realizată de candidata Cezarina Moraru capătă o importanță deosebită, oferind o perspectivă clară asupra modului în care normele internaționale sunt transpuse și aplicate în legislația națională. Consider că evidențierea rolului fundamental al Legii nr. 302/2004 este indispensabilă pentru o înțelegere aprofundată a mecanismelor specifice prin care România se angajează activ în cadrul cooperării judiciare internaționale în materie penală.

Observ că detalierea conceptului asistenței judiciare reciproce, a cadrului juridic și a domeniului de aplicare reflectă o preocupare clară a candidatei pentru a înțelege atât potențialul, cât și limitele asistenței judiciare reciproce. Textul reflectă o abordare echilibrată, evidențiind în

mod clar recunoașterea importanței respectării drepturilor fundamentale ale persoanelor implicate, ceea ce conferă lucrării un fundament solid atât din perspectivă teoretică, cât și practică.

Deopotrivă, secțiunea dedicată limitărilor și considerațiilor privind drepturile omului se evidențiază ca fiind de o valoare științifică remarcabilă, oferind o analiză profundă și necesară asupra tensiunilor și provocărilor ce însoțesc cooperarea judiciară internațională în materie penală. Apreciez că autoarea demonstrează o sensibilitate academică bine fundamentată în această privință, reușind să evite abordările simpliste și să asigure o tratare nuanțată a problematicii.

Recunoașterea și executarea hotărârilor reprezintă o componentă esențială a cooperării judiciare internaționale, având un impact major asupra consolidării securității juridice la nivel european, în ansamblu. Este de remarcat modul în care analiza autoarei tratează cuprinzător atât aspectele normative, cât și dificultățile practice întâlnite în procesul de implementare, oferind o perspectivă echilibrată și pertinentă asupra acestui mecanism complex.

Capitolul III, dedicat cooperării judiciare internaționale în materie penală în cadrul Uniunii Europene, ocupă un loc central în demersul tezei, evidențiind particularitățile și complexitatea mecanismelor specifice acestui spațiu juridic integrat. Se remarcă o prezentare clară și bine structurată a principiilor reciproce care guvernează cooperarea în Uniunea Europeană, autoarea subliniind astfel diferențele esențiale față de cadrul internațional general. Această introducere facilitează o înțelegere aprofundată a modului în care Uniunea Europeană structurează și reglementează colaborarea judiciară penală în contextul său specific.

Secțiunea dedicată principiilor generale care fundamentează cooperarea judiciară internațională în materie penală reprezintă, fără echivoc, fundamentul teoretic al capitolului. Enumerarea și analiza detaliată a principiilor esențiale — legalitatea, reciprocitatea, dubla incriminare, *ne bis in idem* și specialitatea — reflectă o abordare riguroasă și bine echilibrată. Deosebit de valoroasă din perspectivă academică este reflectarea asupra modului în care aceste principii influențează atât funcționarea practică a cooperării judiciare în materie penală, cât și protecția drepturilor fundamentale ale persoanelor implicate.

Analiza principiului recunoașterii reciproce a hotărârilor penale, cu un accent deosebit pe încrederea reciprocă între statele membre, reprezintă atât nucleul întregii lucrări științifice, cât și o contribuție semnificativă cu privire la înțelegerea mecanismelor cooperării judiciare în cadrul Uniunii Europene. Această încredere este, într-adevăr, piatra de temelie a întregului sistem, iar abordarea autoarei, care nu omite să evidențieze atât limitele, cât și provocările ce pot submina

această încredere — în special în contextul disparităților legislative și al practicilor judiciare diverse — conferă textului o profunzime și o obiectivitate academică remarcabile, un aspect esențial pentru orice studiu aprofundat.

Apreciez modul în care autoarea realizează o integrare pertinentă a analizei legislației naționale în contextul cooperării judiciare internaționale, reușind să ofere o imagine clară și nuanțată asupra adaptărilor legislative necesare pentru alinierea la standardele europene. Din perspectiva mea, această secțiune evidențiază cu echilibru atât progresele realizate, cât și necesitatea implementării unor reforme suplimentare, în special în domeniul procedurilor judiciare și al protecției drepturilor fundamentale ale persoanelor implicate. Totodată, consider valoroasă includerea trimiterilor la dreptul comparat și critica normelor interne din legea specială din perspectivă de tehnică legislativă, elemente esențiale și bine argumentate, care conferă lucrării o soliditate academică necesară oricărei teze de doctorat.

Secțiunea dedicată provocărilor actuale ale cooperării judiciare internaționale se evidențiază prin relevanța și profunzimea analizei situației practice. Candidata Cezarina Moraru identifică cu acuratețe dificultățile generate de disparitățile legislative și procedurale între statele membre, precum și de lipsa unei uniformități în aplicarea standardelor de protecție a drepturilor fundamentale. De asemenea, este apreciabilă atenția acordată barierelor culturale și lingvistice, factori care complică semnificativ cooperarea judiciară. Această abordare constituie un aport academic solid, consolidând argumentul conform căruia simpla modernizare a cadrului legislativ este insuficientă, fiind necesară implementarea unor măsuri concrete care să susțină și să întărească încrederea reciprocă între statele implicate.

Consider că secțiunea dedicată problemelor practice și soluțiilor propuse reprezintă una dintre cele mai valoroase părți ale lucrării, întrucât aduce în prim-plan experiența concretă și obstacolele reale întâlnite de autoritățile române în aplicarea legislației privind cooperarea judiciară internațională în materie penală. În această parte, propunerile formulate, bazate pe o evaluare critică riguroasă, reflectă o abordare echilibrată și constructivă a autoarei, orientată către identificarea soluțiilor eficiente pentru depășirea dificultăților practice și pentru îmbunătățirea continuă a sistemului de cooperare judiciară în materie penală. Astfel, aceasta reușește să îmbine analiza problemelor practice cu propuneri care se disting prin fezabilitate și rigoare analitică, reflectând o viziune clară și coerentă asupra imperativului reformelor necesare.

Concluziile elaborate denotă o comprehensiune profundă și o analiză critică riguroasă a problematicii investigate. Remarc o reiterare pertinentă a principiilor fundamentale ale cooperării judiciare, în paralel cu o evaluare echilibrată și nuanțată a dificultăților inerente procesului de implementare în plan practic. Propunerile legislative formulate se evidențiază prin relevanță și fundamentare riguroasă, adresându-se în mod expres necesității armonizării normative și consolidării mecanismelor de cooperare judiciară eficientă. Din perspectiva unei analize aprofundate, aceste inițiative legislative pot favoriza conturarea unui cadru juridic mai clar, coerent și funcțional, care să asigure atât eficiența procedurilor, cât și respectul deplin pentru drepturile fundamentale ale persoanelor implicate.

Lucrarea se evidențiază printr-o distanțare clară față de perspectivele idealizate, propunând o reprezentare fidelă și echilibrată a realităților contemporane. Totodată, se remarcă prin unicitatea conținutului său, nefiind identificată o altă lucrare cu o abordare comparabilă din punct de vedere tematic și analitic.

Apreciez că, în ansamblu, lucrarea constituie o contribuție riguroasă și extrem de valoroasă în domeniul cooperării judiciare internaționale în materie penală, caracterizată printr-o abordare echilibrată și profundă. Conținutul său bine structurat și complex se pretează autentic unei cercetări științifice de înaltă calitate, îmbinând armonios analiza teoretică cu evaluarea critică a practicilor actuale și propunând soluții aplicabile.

În concluzie, consider că tema cooperării judiciare internaționale în materie penală este abordată în această lucrare cu un grad remarcabil de actualitate și relevanță, reflectând provocările generate de fenomenul globalizării și de evoluția tot mai complexă a criminalității organizate. Astfel, studiul științific al doamnei Cezarina Moraru se impune ca un reper teoretic și practic solid, susceptibil să fundamenteze investigații ulterioare și să inspire inițiative legislative menite să consolideze în mod real acest domeniu esențial.

Apreciez că lucrarea autoarei are potențialul de a constitui un punct de referință de excepție pentru specialiștii în drept penal internațional, cooperare judiciară și integrare europeană, generând în același timp dezbateri academice riguroase și contribuind la inițiative legislative orientate spre răspunsuri eficiente la provocările criminalității transfrontaliere contemporane.

Prof. Univ. Dr. Alexandru Boroș

